

אחפש את ספיד החינוך!?

עלון חינוכי שבועי ע"י ארגון שבילים

מאמר 26

הפנין - פרק א

נלך הקריאה [פרק שלישי]

נקודות למחשבה

בשבילי חינוך הנוער בדורנו

נכתב בסייעתא דשמיא ע"י

הרב אלחנן קרביץ

ארגון שבילים – כל אחד והשביל שלו

מחבר החוברות רבי המכר - מה את מחפשת??? / מה אתה מחפשת???

להצטרפות לרשימת התפוצה

שאלות, הארות ותגובות shvilim@okmail.co.il

שבילי

כל אחד והשביל שלו

יום שלישי יז טבת – פרשת שמות – תשע"ט

קוראים יקרים, לפני שניגש למאמר, אני רוצה לשתף אותכם במלחמה קשה שעברתי השבוע, מלחמה בין השכל לרגש. במה דברים אמורים:

הרגש אמר לי, להמשיך הלאה במאמרים ולכתוב נושא חדש, הקוראים אוהבים להתחדש, להתקדם. ובפרט שיש מהקוראים שרוצים כבר להגיע למאמרים בנושאים הידועים, רוצים כבר לקבל את הטיפים להצלחה בחינוך הילדים [שבעזרת השם עוד יגיע], רוצים שיגישו להם על מגש של כסף, עם כפית של זהב עד לפה, את הפרטים המעשיים ביותר של החינוך [סמכות, משמעת, תקשורת וכיוצא בזה], ואכן, נכנעתי, וכתבתי מאמר חדש, ולא מאמר המשך לשני המאמרים הקודמים. שלחתי אותו למבקרים, וסגרתי אותו לשליחה...

אלא... שאז הגיע אלי הקול הפנימי, אותו קול שתמיד, אבל תמיד, מגיע ברגעים שאנחנו רוצים לעגל פינות בעבודת השם, להחליק ענינים בדקדוק ההלכה, להקל בשטחים אפורים, במעשים לא כל כך ברורים, והוא זועק אלינו, – אל תעשה את זה, הקדוש ברוך הוא לא אוהב את זה, לא רוצה את זה!... כן, הנשמה זועקת אלינו מבפנים, ואנחנו יודעים היטב שהיא צודקת, אלא שאנחנו מרגיעים את עצמנו, משתיקים אותה, מדחיקים אותה, מרדימים אותה, ובעצם את עצמנו, את שמחת חיינו...

אותו קול הגיע גם אלי לאחר שסגרתי כבר את המאמר, ולחש לי באוזן: ידידי היקר, אתה הרי יודע את האמת, אתה הרי מתעסק יום יום עם נערים מתמודדים, מידי פעם רץ להרצאות בערים שונים, מדרשיות שונות, אתה הרי שומע ערב ערב זוגות שקשה להם חיי הנישואין, ואתה הרי יודע שבפעמים רבות חסר להם את הבסיס, את הדבר החשוב מכל – והוא ההכרה שהם נזרי הבריאה, שהם בני ובנות מלכים, אז למה אתה נכנע לרגש, לאותם מעטים שרוצים לזרום את החיים, לאותם מעטים שאינם מבינים את העומק והצורך בידיעת דברים בסיסים אלו... אל תיכנע, אל תתרגש...

ואז... יחד עם תגובות חמות של קוראים, אותם קוראים מיוחדים, נפלאים, שמחמיאים, ומשתפים אותי בתועלת שהעלונים והחוברות מביאים להם. וכן אותם קוראים שכתבו שהם הדפיסו את שני המאמרים האחרונים והביאו אותם לילדיהם הגדולים [10-22] לקרוא. וכן אותן סבתות שסיפרו שהדפיסו את המאמרים והביאו לילדיהם הנשואים לקרוא, וכן אנשי חינוך שעודדו להמשיך לכתוב בנושא בסיסי זה, שלצערנו, נושא זה אינו מופע בספרות [הקומיקס] למיניהם, ולא בעלונים וחוברות היוצאים חדשים לבקרים... [ואולי יקום מישהו מהקוראים, ובעקבות המאמרים

הללו יתפוס יוזמה להוציא ספר לילדים בענין 'נזר הבריאה'. או כותבים בעיתונים ובמגזינים שונים, יכתבו סדרת מאמרים לילדים בנושא בסיסי זה]

לכן, החלטתי להתגבר על הרגש, ולהשתמש עם השכל, ולהתיישב עוד פעם, ולכתוב מאמר חדש, מאמר נוסף בסדרת המאמרים הבסיסיים הללו 'נזר הבריאה', מתוך תפילה, שהקוראים יבינו ויפנימו, שאכן נושא זה הוא קריטי, ראשון במעלה, וכולו פרקטי, שכן ילדים המרגישים שהם חשובים, לא ממהרים לעשות דברים שאינם ראויים....

והנה המאמר החדש לפניכם, נזר הבריאה, [פרק שלישי, ואחרון בנושא זה]...

המנין - פרק א נלך ההריאה

[פרק שלישי]

פעם שאלו החסידים את האדמו"ר הצדיק רבי אהרן מקרלין זצ"ל, מהו החטא הנורא ביותר שיהודי עלול לחטוא בו? רבי אהרן הניח את ראשו על השולחן למשך דקות ארוכות, בעוד חסידיו ממתנים בחרדה לתשובתו. לאחר מכן, כאשר שב והרים את ראשו, השיב להם בפשטות: החטא הנורא ביותר שיהודי עלול לחטוא הוא לשכוח שהוא בן מלך!...

וכן כתב רבי שלמה הלוי פיינזילבר (לפני כמאתים שנה, בהקדמה למאמר השלמת המדות) '...כי המידות הנשחתות וההפקרות בא מן הייאוש, שאינו מחשב מאומה אודות האנוכי שלו, ואינו מחשב שום חשבון של אצילות, ואינו מחשיב את העצמיות שלו בתור אדם רם המעלה, ואינו מרגיש מאומה שיש לו כוחות הנפש שיכול להגיע למעלות היותר רמות ונשגבות... וכבר אמרו חז"ל (שבת סא א) ש'הרוצה לרחוץ גופו, רוחץ תחילה את ראשו מפני שהוא מלך על כל האיברים'. ויש לבאר דבריהם, שרצו לומר שהרוצה לרחוץ את עצמו מגסות החומרי בכדי שיהיה גופו טהור, ירחץ ראשו תחילה, שבו הוא מבחר כל היצורים...

על פי דבריהם נבין היטב את דברי הרמב"ן הידועים (סוף פרשת בא) הכותב 'כוונת כל המצות שנאמין באלוקינו, ונודה אליו שהוא בראנו, והיא כוונת היצירה. שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה, ואין א-ל עליון חפץ בתחתונים, מלבד שידע האדם ויודה לאלוקיו שבראו'. שמעתם, בואו נקרא שוב פעם מילה במילה 'אין לנו טעם אחר בכוונת היצירה... ואין א-ל עליון חפץ בתחתונים, מלבד שידע האדם ויודה לאלוקיו שבראו'... ומבואר בדבריו, שרצון הבורא שנזכור שאנו בניו...

הרב עזריאל טאובר שליט"א (פרקי מחשבה, מהותו של יהודי עמו' קכ) מספר שנוצר לו קשר עם יהודי שלצערנו הוא היה פשרן בעבודת ה', שומר תורה ומצוות למחצה שלישי ורביעי... אך אט אט הוא התחזק. אולם מדבר אחד היה קשה לו מאוד להתנתק, היה זה המכשיר הקלוקל שבביתו (שבכ"ס), שמולו היה יושב וצופה מידי פעם בתכנית בידור כל שהיא... כמה שדיבר עמו על ההרס שבדבר, ועל ההפרעה הנובעת ממנו לחייו הרוחניים והגשמיים [לעתיד ביתו - זו אשתו, ועתיד ילדיו], הוא לא היה מסוגל להתנתק מהתמכרות זו.

אלא, שליהודי הזה היה עובד זר [גוי] בביתו, באחד מהימים אמר הרב טאובר לאותו יהודי - 'אתמול בלילה, בשעה שצפית בתכנית, ישב גם הגוי עם חבריו וצחק כמוך מתכנית הבידור'. למחרת הוא פגש את הרב טאובר ואמר לו: הרסת לי את החיים, כשבאתי לצפות בתכנית נזכרתי במה שאמרת, הגוי צחק מאותן בדיחות ומאותו בידור! לא הייתי מסוגל לשאת מחשבה זו. הרסת לי את כל הטעם בתכנית.

ייאמר לשבחו של אותו יהודי, שמעט חשיבות עצמית עוד היתה לו, וכאשר הוא חש סלידה מהמיאוס שבהבלי הגוי, הוא לא היה מסוגל לשאת את ההרגשה של 'אני וחמורי נאכל באבוס אחד', כפי שאמר אדם הראשון לאחר שגורש מגן עדן, ונגזר עליו שמזונו יהיה ירקות

ועשב השדה. הוא לא היה מסוגל לשאת את המחשבה כי הוא יהנה מאותו דבר שחמורו
נהנה ממנו.

כאשר יהודי חש שהנאות הגוי הנאות חמוריות הן, הוא אינו מסוגל בשום אופן להנות מאותן
הנאות. זו צריכה להיות הרגשתו כי הוא אינו מסוגל בשלל פיתויי הרחוב הקורצים מכל
פינה, צריכה זו להיות הרגשת מיאוס וגועל...

איך זוכים להרגשה זו, איך מגיעים לתחושת מיאוס מיוחדת זו... כאשר בתוך הבית פנימה
נשמור על כבודנו, על גאוותנו, נדבר על כך שוב ושוב שאנחנו נזר הבריאה, שאנחנו בני
מלכים, ולא מתאים לנו התנהגות כזו או אחרת...

האור החיים הקדוש על פרשת השבוע (שמות א ו) כותב 'וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא',
שכל זמן שיוסף ואחד מהאחים היה חי, היו המצריים מכבדים את עם ישראל, ולכן לא
השתעבדו בהם, אבל לאחר מיתת יוסף ירדו מגדולתם, שעד אז היו מעולים יותר ממצריים
ונעשו שווים להם, ובמיתת האחים ירדו למטה ממדרגתם שהיו בעיניהם נבזים...

כותב על כך הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר, תשל"ב מאמר טו) שמדברי האור החיים
אנו לומדים, שאף על פי שהמצרים היו רשעים, מכל מקום לא היו יכולים להשתעבד בישראל
כל זמן שהיו ישראל נכבדים וחשובים בעיניהם, ורק כאשר ירדו מגדולתם ונעשו מבוזים
בעיניהם, התחילו לשעבדם.

הדרך להגיע למעלת הנכבדות מבואר בפרקי אבות (פ"ד מ"א) 'בן זומא אומר, איזהו מכובד,
המכבד את הבריות'. לא אמר איזהו מכובד מי שהוא צדיק גדול, גדול בתורה, מנהיג קהילה
וכיוצא בזה, אלא דוקא המכבד את הבריות. כי הדרך להגיע למעלת הנכבדות היא דוקא על
ידי שמכבד את הבריות. וכמבואר במדרש (שמות רבה פ"ח אות א) על הקדוש ברוך הוא כביכול,
למה נקרא שמו מלך הכבוד, שהוא חולק כבוד ליראיו מכבודו...

זאת עלינו לזכור: נכבדות היא סתירה לשפלות, ואין הנכבדות והשפלות יכולים לדור בכפיפה
אחת, ולכן מי שהוא נכבד אין בו חשש שמא יהיה גם שפל, אפילו באופן אקראי...

דבר זה צריך להיות בסיס חיינו, והוא סובב אותנו בכל שעות היממה, ובכל ימות השבוע.
קשה לפרט את הדברים בהם 'המלך' מתנהג בצורה אחרת מהאדם 'הפשוט', שכן זה משהו
אחר לגמרי, אין דבר שהמלך אינו עושה אותו בצורה אחרת... בצורה נכבדת...

המלך מדבר בשפה מכובדת, אינו נגרר לביטויי רחוב כאלה ואחרים. אינו נגרר להרים את
הקול, ובודאי לא יד. גם כאשר הוא דן עם אדם אחר [או עם רעייתו], הוא עושה זאת בכבוד, נותן
לשני לדבר עד הסוף, מקשיב לדבריו, אינו שולל לגמרי את הצד האחר...

המלך, כאשר המלכה [או כל אדם אחר] מעמידה אותו על טעותו, אינו נבהל להודות בטעות, מוכן לקחת על עצמו טעויות, כשלונות, שכן אינו מרגיש שמשום כך נגרעת מלכותו, אדרבא, כך נבנה אדם, כך נבנה מלך...

המלך מקבל כל אדם בסבר פנים יפות, אפילו את השונה ממנו, לומד ומחכים מכל אחד. ובודאי שאינו משפיל ואינו מדבר סרה על אחרים...

המלך מתלבש בבגדים מכובדים, נקיים, נאים [כמובן, אין כוונתנו לבגדי יוקרה, שכן אין צורך לאדם להחצין את מלכותו, להחצין את כספו, ולנקר את עיני השכנים וכו' בלבושי הפאר שלגופו...ודי למבינים], ואינו נגרר לאופנה המתחדשת חדשים לבקרים, ובודאי לא לבגדים בצבעים זולים וכיוצא באלו. המלך גם בביתו אינו מסתובב ללא בגד עליון, ובודאי שאינו יוצא לרחוב ללא בגדי המלכות.

ידועים דברי הגמרא (קידושין מ:): שהאוכל בשוק הרי זה דומה לכלב, ויש אומרים שפסול לעדות. וביאר רש"י (שם ד"ה ופסול) שהואיל והוא אינו מקפיד על כבודו, אינו בוש לזלזל בעצמו ולהיפסל. מלך אינו מזלזל בעצמו, ומשום כך אינו אוכל בכל מקום, ובודאי לא ברחוב...

הערה לחיי הנישואין:

לעולם אי אפשר להיות מלך ומלכה בכפייה, שכן אז זה מושל, מושלת, אך אין זה מלך או מלכה. רק כאשר האיש מכבד את בת זוגתו, יתנהג וידבר עמה בכבוד, ימליך אותה בבית, בפניו, בפני הילדים וכו', יזכה שבת זוגתו תכבד אותו, תתנהג ותדבר אליו בכבוד, ותמליך אותו עליה. וכן להיפך, רק כאשר האשה תכבד את בן זוגה, תתנהג ותדבר עמו בכבוד, תמליך אותו בבית, בפניו, בפני הילדים וכו', תזכה שבן זוגה יכבד אותה, יתנהג וידבר אליה בכבוד, וימליך אותה על הבית... וכבר היה מי שאמר: עד מתי האדם נושא את תואר 'מלך', כל זמן שאשתו 'מלכה'.

ולסיום, משל למה הדבר דומה:

משל לאפרוח של משפחת הנשרים שחי לו בין אפרוחים של תרנגולות. יום אחד עבר שם נשר והבחין שהאפרוח ממשפחתו, למרות היותו ממשפחת הנשרים, מתנהג בכל הווייתו כאפרוח של תרנגולת, הוא מנקר בקרקע, מלקט פירורים, צמוד לעפר. ירד הנשר אל האפרוח ושאל: מה מעשיך כאן? אינך שייך לכאן! השיב לו האפרוח, נולדתי כאן, ואני שייך לכאן.

לא, התעקש הנשר, אינך אפרוח של תרנגולת, אתה מסוגל לדאות למרומים, יש בך כוחות לנסוק לגבהים, לנשום אויר פסגות. בוא, אלמד אותך... ובתוך כמה דקות, לימד הנשר את האפרוח לדאות, והם המריאו יחד לפסגות ההרים... (שירת הבית היהודי, עמ' 35)

הנמשל:

כל אחד הוא בן מלך, נסיך, יש לו את הכלים לנסוק לגבהים, לחיות חיי רוממות, להתנתק מהארציות, אלא, שכל אדם נולד למציאות גשמית, וחי בין אנשים שמחוברים לאדמה, לעולם הזה, אם יבוא 'אבא' או 'אמא' [או כל מחנך/ת אחר] ויאמר לילד, לנער, אתה לא שייך לכאן, אתה

מסוגל לטפס, לעלות, להמריא, וילמד אותו כיצד עושים זאת, בתוך זמן קצר שניהם יחד ימריאו לפסגות ההרים...

ואם לא מצאנו את אותו מחנך שיתן בנו את האמון שאנו מסוגלים לעלות, להתרומם, אז נאמר זאת אנו לעצמנו, פעם ועוד פעם, אנחנו בני מלכים, אנחנו לא שייכים לכאן, אנחנו שייכים לעולמות עליונים, לחיי רוח מרוממים, נשקיע, נתלמד, ומהר מאוד נגלה שאנחנו ממריאים... ושם, למעלה, האוויר נקי, צח, הכל רגוע, אין תחרות, אין קנאה ושנאה, שם כולם חיים באחוה, שלום, ורעות...

בהצלחה!!!

ספ"ד ציבורי

מתאבלות הקוראים - כל אחד והספ"ד

לכבוד הרב קרביץ, תודה רבה על החוברת **מה אתה מחפש???**, קניתי, קראתי, ומאוד נהנתי. השאלה שלי, האם בחורים ניגשים היום אל חנות ספרים לקנות כזה ספר, הבחורים הרי לא יודעים שיש כזה דבר. זה נראה לי (לפי עניות דעתי) שזה צריך להגיע מצד הצוות, הצוות שיראו חולשה מסוימת ברוחניות אצל הבחור אז יתנו לו ויעודדו לו לקנות או במתנה לקבל את הספר, הבחור אף פעם לא יגיע לבד לקניית הספר... וזה חבל...

תגובת העורך:

אני תפילה שהורים המכירים את ההתמודדויות שיש בימינו, ומבינים את ערכה של החוברת הגדושה בהעצמה אישית לנפשנו, יכנסו לרשת חנויות הספרים **יפה נוף** ויקנו אותה לבניהם/לבנותיהם [וגם לעצמם]. ומכאן גם הקריאה לאנשי צוות, רמ"ם, מורות, המליצו לבחורים/ות לרכוש את החוברת, יש בה המון כלים פרקטיים להצלחה בהתמודדויות החיים...

=====

לכותב העלונים הרב קרביץ שליט"א כמחנך בתלמוד תורה, גם בכיתה ההסברה היא ש'לנו זה לא מתאים', 'אצלינו לא מתנהגים כך', וזה עובד מעולה. אמרתי לילד שאצלו בכיתה לא כך עושים, זה לא מתאים לכיתה מכובדת כך לעשות, [אולי תחפש כיתה ששם מתנהגים כמו מה שעשית] וזה עזר לתלמיד מאד ומאז הוא מתאמץ ומצליח לעשות הרבה טוב

הרבה הצלחה

=====

ערב טוב

אנחנו קוראים בשקיקה מידי שבוע את העלון שכתוב בצורה יפה ונעימה, והעיקר תועלתית.

=====

לכבוד יו"ר ארגון שבילים

הגיליונות מלאים בחומר נהדר ומחכים אני נהנה מאוד לקבלם ואני קורא אותם בשקיקה.

=====

לכותב המאמרים

יישר כוח על כל החיזוק, בשבילנו ובשביל ילדינו, אני קורא ומדפיס בכלל לשאר אברכים. ונזכה לראות נחת יהודי אמיתי מכל צאצאינו

יהודי ממקסיקו

=====

אני מוכרחה לציין שאני קוראת בשקיקה את המאמר שמופץ בכל שבוע, שפה יפה, נעימה. דוגמאות מעשיות מאד. אני חושבת שכל אחד יכול לקרוא ולקחת לעצמו משהו שהוא התחבר אליו. אני מדפיסה ונותנת לבני משפחה שאין להם מייל גם ליהנות.

יישר כוח ותצליחו בכל מעשה ידיכם.

שבת שלום

=====

אל מע"כ הרב קרביץ

איני יכול לעצור במילים בודדות על המציאות: ממתי שהתחלתי לראות את ה'שבילים' החיים שלי הופכים להיות אחרים, השבילים שלי מאירים, כל היום הינו אחרת, גם העבודת השם יתברך האישי נהיה אחרת, זכותכם רב ועצום לאין שיעור...

משגיח בישיבה גדולה